

Подигравателното отношение към ромите на съг

В Словакия повдигат въпроса в медиите

Според запознати с въпроса, антиромският хумор в словашките медии и в словашкия интернет в голяма степен влияе върху отношението към ромската общност. Едно проучване, проведено в рамките само на два дни от изданието "Словашки зрител", посочва множество факти на подигравателно отношение специално към ромите. Сред тези факти се оказва съдържанието на уебсайта на единия от двата телекомуникационни оператори в Словакия - "Оранж", който целенасочено поддържа интереса към рубриката си "Цигани и роми" с възможността за точкова оценка на вицовете и за разпространяването им чрез имейли или SMS.

На 2 септември т. г. беше отправено запитване към говорителя на компанията Петер Том за смущаващото съдържание на техния сайт. Той отговори, че не знае нищо за това и поиска да му се даде време да проучи въпроса. Само след минути 42 от общо 90-те обидни вица за ромите изчезнаха от интернет. По-късно Том каза: "Много съжаляваме, става дума за голям наш пропуск. Нашата компания никога няма да посмее да публикува вицове, които по какъвто и да било начин дискриминират, осмиват или обиждат когото и да било от обществото ни или от нашите клиенти; тъкмо затова аз се разпоредих отговорите за съдържанието на хумористичната ни рубрика да не допускат подобни неща."

Така още на 3 септември т. г. рубриката "Цигани и роми", както и рубриката "Хомосексуалисти" изчезнаха от сайта на "Оранж". Другият подобен сайт, открит в хода на краткото проучване, беше www.fupny.sk. На 3 септември на него можеха да се прочетат 183 обидни за ромите вица, които също можеха да се оценяват и разпращат по различни начини. Този уеб сайт, според Щефан Фукас, който го поддържа, е насочен към младежите. Той каза: "Самите юзъри качват на този сайт вицове." Но призна, че неговите хора все пак са отговорни за съдържанието на сайта и че вероятно не всичко в него е приемливо. "Може би наистина направилите ви впечатления вицове са прекалени и не би трябвало да са там." Фукас обаче заяви, че засега не възнамерява да "редактира" вицовете, защото според него този вид хумор присъства в културата ни и се търси от хората... Представителите на ром-

ската общност казват, че целият този "хумор" трябва да бъде изкоренен. "Нещо общоприето е да има вицове за различните общности с техните стереотипи; даже и да са по своему неприятни, хората все пак ги приемат - казва Иван Хришко, директор на Ромска прес агенция. - Но чисто расистки вицове, които разпалват расова омраза или показват като нещо хумористично упражняването на насилие срещу ромската общност, нямат място в нашето общество."

Красноречив е фактът, че когато "Словашки зрител" се зае с въпроса, Хришко получи два вица от сайта на "Оранж" по SMS. Това накара Европейският център за правата на ромите в Будапеща (ERRC) да изпрати отворено писмо до шефа на компанията Павол Ланкарик с искане вицовете да бъдат махнати от сайта. В това пис-

мо ERRC също така настоя телекомуникационният оператор да поднесе извинение на словашките роми на уеб сайта си, да посочи виновните лица и да "направи веществено гарение на ромските организации в Словакия като компенсация за нанесените щети". Според Хришко тъкмо широко разпространените предразсъдъци спрямо ромите като етническа група позволяват на словашките компании безнаказано да публикуват антиромски хумор. "Една от причините за предразсъдъците е фактът, че онези, които се занимават с ромския проблем, нямат ефективна медийна стратегия, поради което в обществото се създава невярна представа за много ниския статус на ромската общност. Препочитайки да дават информация само за програмите за социално подпомагане на ромите, те създават представата, че етничес-

ката група като цяло не може да се адаптира социално и не може да се интегрира - допълва той. - А обикновеният читател няма време да търси липсващата информация и затова приема всичко, което му се поднася, като факт." Освен това, според Хришко, независимо че антиромският хумор е нещо общоприето в Словакия, той и за повечето от ромите не представлява съществен проблем. "Ромската общност толкова е заета със собствените си проблеми, че гледа на този факт като на нещо несъществено и не успява да осъзнае неговата изключителна важност."

Според експертите, не би могло са се каже, че подигравките с едно малцинство влизат в противоречие със словашките закони. "Без съмнение, това не е етично. Но е трудно да се прокара разграничителна линия между законно и незаконно", казва Ян Храбала, адвокат с голям опит по отношение на човешките права и шеф на държавната комисия срещу корупцията. "Обидите на расова или национална основа и провокирането на расова омраза са криминално престъпление. Би трябвало да се проучи характера на този интернет сайт. Мога да допусна, че ако вицове-

те минават някаква граница, опасността, която те представляват за обществото, може да бъде достатъчна за определянето им като криминално престъпление", допълва той.

Ако бъдат осъдени, виновниците за подобни криминални деяния биха могли да бъдат наказани с глоба или най-много с една година затвор. Храбала подчертава, че в Словакия не е имало случаи на даване под съг за расистки вицове. "Съдебната практика още няма куража ясно да посочи какви вицове са незаконни, донякъде защото никога сериозно не се е заел с този въпрос", казва той. Независимо от това, според него, расистките вицове биха могли да изчезнат, ако обществото спре да ги толерира. Тогава не би имало и необходимост от юридическа намеса. "На Запад, даже и хората да си разказват расистки вицове по кръчмите, медиите никога не биха го направили. Те са много по-напред от нас в това отношение. Ако такава нещо се случи в техните медии, сигурен съм, че ще има силна гражданска реакция. Това там е въпрос на обществени отношения", подчерта Храбала.

(със съкращения)

Лукаш ФИЛА

Редактор в "Словашки зрител"

Семинар по въпросите на интеграцията в образованието - Пловдив

Българо-американска конференция за предучилищното образование и интеграцията

Втората българо-американска научно-практическа конференция "Предучилищно образование и интеграция" се състоя на 17 октомври в Централния дом на архитекта - София. Тя се организира от Сдружение "Елисавета Кларк и Пенка Касабова" в партньорство с Министерството на образованието и науката. На официалното откриване приветствия към участниците поднесоха патроните на конференцията - доц.г-р Игор Дамянов - министър на образованието и науката, и г-жа Катя Пардю - съпруга на посланика на САЩ в България.

По време на работните заседания и на групите по секции преподаватели от СУ "Св. Климент Охридски" и експерти от МОН направиха доклади върху нормативната база за работа с деца със специални образователни нужди, аспекти на межкултурното образование, правата на детето в процеса на обучение. Доклад на тема: "Предучилищното обучение и възможностите за десегрегация на ромското образование" прочете Йосиф Нунев. Д-р Елизабет Хо-

торн, зам.-ректор на Нешънъл Луис Юнивърсити - Чикаго, представи преподавателските програми на университета. В работата на конференцията взеха участие г-р Норма Ричард и Кейт Зила, преподаватели в Нешънъл Луис Юнивърсити - Чикаго, който е партньор на сдружението, както и доц. Християн Кючуков от ВТУ "Св.св.Бр.Кирил и Методий". Сдружението "Елисавета Кларк и Пенка Касабова" е създадено през май 2000 г. и е правопреемник на "Фондация за предучилищно образование в България", учредена през 1940 г. от Е. Кларк и П. Касабова. Целта на организацията е да прилага и разпространява хуманитични модели за възпитание и обучение на деца, родители и учители; да организира превантивна помощ на родители и учители във връзка с поведенчески, социални и емоционални проблеми на децата и учениците; да прилага утвърдената международна практика за професионална квалификация на специалистите в областта на образованието.

Вили Богданова

До пхерясънца

- През октомври в Петрич започна курс за ограмотияване на ромите, които се самоопределят като неграмотни и работят по програмата "От социални помощи към трудова заетост", съобщава местното радио "Бела". Ще ги обучават двама педагози, завършили специален курс. 600 лекторски часа е продължителността на курса. До месец юни по 4 часа на ден ромите от Петрич ще посещават учебните занятия. По 2,50 лв. дневна стипендия ще получава всеки посещаващ редовно курса. Ромите в Петрич са около 4 хиляди, като половината от тях са в трудоспособна възраст.

- Правителството отпусна 3,5 млн. лв. от бюджета за осигуряване на безплатен транспорт на ученици до 16-годишна възраст. Парите ще бъдат разпределени по общини въз основа на представена информация за обема и стойността на превозите. Минималният необходим размер на средствата за тази цел е 8 млн. лв. От началото на годината до 15 септември на общините са преведени 4,5 млн. лв.